

TÓTH-BENCZE TAMÁS

PÓTLÁS A „BALATONFÜRED EMLÉKJELEI” C. KÖNYVHÖZ

2005. április 29-én és 30-án jubileumi szakmai napokat tartottak a Széchenyi Ferenc Kertészeti Szakképző Iskola és Kollégium (ma: Szent Benedek Gimnázium Balatonfüredi Széchenyi Ferenc Tagintézménye) fennállásának 70. évfordulója alkalmából. Ennek keretében 29-én a tanintézet udvarán az elhunyt tanárok és diákok tiszteletére kopjafát avattak. Az emlékjelet Szalay László fafaragó készítette. Továbbá ezen a napon felavatták Mónus Béla „Mese a szőlőről” mészkőből készült szobrát, ugyancsak az oktatási intézet udvarán. Végezetül az iskola kollégiuma előtt egy emlékfát is elültettek.

A tábla anyaga: sárgaréz

Felirata: „Kopjafa / Felállításra került a / Széchenyi Ferenc / Kertészeti Szakképző / Iskola és Kollégium / fennállásának / 70. évfordulóján, / emlékezve elhunyt / munkatársainkra, / diákjainkra. / Balatonfüred, 2005. 04. 29.”

A tábla anyaga: sárgaréz.

Felirata: „Mese a szőlőről” / Mónus Béla alkotása / állította / a Széchenyi Ferenc Kertészeti Szakképző / Iskola és Kollégium / alapításának / 70. évfordulója alkalmából / 2005. április 29. az iskola tantes-tülete, dolgozói és / tanulói”

Emlékfa a Széchenyi Ferenc Kertészeti Szakképző Iskola és Kollégium kollégiuma előtti udvaron.

Ültetés ideje: 2005. április 29.

Fa fajtája: csüngő kék atlaszcédrus (*Cedrus atlantica* 'Glauca Pendula')

Az emlékjel anyaga: terméskő, sárgaréz tábla.

A tábla felirata: „Emlékfa / *Cedrus atlantica* (*Glauca Pendula*) / A Lappen faiskola (Németország) adománya. / Telepítette Végh Róbert iskolánk volt tanítványa, / végzős diákjaink nevében a / a Széchenyi Ferenc Kertészeti Szakképző / Iskola és Kollégium / fennállásának 70. évfordulójának / Balatonfüred, 2005. április 29.”

Emlékfa a sétányon.

Ültetés ideje: 2008. április 25.

Fa fajtája: tarka levelű zöld juhar (*Acer negundo* 'Flamingo').

A tábla felirata: „Ezt a fát / fennállásának / 40. évfordulója / alkalmából ültette / a Magyar / Szállodaszövetség / 2008”

A 40 éves Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (1968. március 30-án, 17 szálloda részvételével alakult meg) tiszteletére, a szintén 40 éves Annabella Hotelben megtartott kétnapos balatonfüredi kihelyezett ülés során Kopócsy Andrea, a szövetség akkori elnöke emlékfát ültetett a Tagore sétány mellett, az Annabella szálló előtti, úgynevezett „ZöldZóna” területen. A faültetésen részt vett a szövetség akkori ügyvezető elnöksége is. A táblát később, a nyár folyamán helyezték el. A fa őshazája Észak-Amerika, de Magyarországon is igen elterjedt díszfa. Középerősen növekedő (kb. 4–5 m magas, 3–5 m széles) kiskoronájú fa, vagy nagy bokor. Frissen kihajtó levelei flamingó rózsaszínek. Nyár közepén megváltoznak a levelek, közepe halványzöld, szegélye pedig fehér színű lesz. Virágai sárgászöld színűek, kétflaki, áprilisban, lombfakadáskor nyílnak.

Emlékfa a sétányon, a Nobel-díjasok ligetében.

Ültetés ideje: 2013. október 8.

Fa faja: hárs.

A tábla felirata: „Ezt a fát az éghajlat kutatásáért / Nobel Béke-díjat kapott IPCC kutatói: / Faragó Tibort / Jászay Tamás / Nováky Béla / Somogyi Zoltán / Ürge-Vorsatz Diána / ültették. / 2013.”

Egy újabb facsemetével gyarapodott a balatonfüredi Nobel-díjasok ligete, a Tagore sétányon. Az emlékfát az „Éghajlat-változási Kormányközi Testület” (IPCC) kutatócsoportjának magyar tagjai közül négy tudós: Faragó Tibor, Jászay Tamás, Somogyi Zoltán és Ürge-Vorsatz Diana ültette el a betegsége miatt távol lévő Nováky Béla professzor nevében is, hogy ezzel is emlékeztessenek a klímakutatás, valamint a klímaváltozás elleni gyakorlati lépések fontosságára. A faültetés jogát azzal a kiemelkedő tudományos munkával érdemelték ki, amelynek eredményeként az IPCC – Al Gore, akkori amerikai alelnökkel megosztva – 2007-ben elnyerte a kollektív Nobel-békedíjat. Az eseményen Hári Lenke, balatonfüredi alpolgármester asszony mondott beszédet. Eszerint: a faültetés az emlékállítás mellett egyben felhívás is mindenkinek azért, hogy jobban foglalkozzunk ezzel a jövőnket meghatározó ügygel.

Szobor a Ferencsik János Alapfokú Művészeti Iskola hátsó udvarán (parkjában), Ady Endre u. 13.

Anyaga: bronz, rózsaszín márvány posztamens.

Alkotója: Ferenczy Béni (1952).

Avatás ideje: 2016. június 12.

Felirata (a talapzaton): „*Ferencsik János / karnagy / 1907 – 1984 / Balatonfüred / első / díszpolgára*”

A művész halálának évfordulóján dr. Bóka István balatonfüredi polgármester és Illényi Gáborné, Ferencsik unokahúga a Ferencsik János Alapfokú Művészeti Iskola (az oktatási intézmény Pálóczi Horváth Ádám egykori balatonfüredi kastélyában működik 1991 szeptemberétől) parkjában felavatta a Ferencsik Jánosnak – Lajtha László tanítványának – emléket állító szobrot. Az avatóünnepség elején Lajtha *Mikor Csíkból elindultam* című népdalfeldolgozása hangzott el. Beszédet mondott Dohnál Szonja művészettörténész és Kovács János, Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas karmester. Az avatás után megnyitották Mezey Béla fotóművész kiállítását is, amely 150 Ferencsik-fotót mutatott be az érdeklődőknek a zeneiskola épületében. Ferencsik szívesen töltötte szabadidejét balatonfüredi nyaralójában. Ő volt a település első díszpolgára (1982). A szobrot eredetileg 1988. július 15-én avatta fel Petrovics Emil, a Magyar Állami Operaház akkori főigazgatója. Ferenczy Béni 1952-ben (az

akkor 45 éves Ferencsikről) készült munkája, a szobrászművész özvegye felajánlásának köszönhetően kerülhetett Balatonfüredre. Ferencsik volt titkára, Forgách József érdemes művész, főiskolai docens vállalta a szobor öntésének, valamint a (fehér) márvány posztamens előállításának költségeit, továbbá ő választotta ki a szobor 1988-as eredeti helyét. Az ünnepségen Szücs Károlyné akkori művelődési osztályvezető üdvözlő szavai után Lukin László zeneesztéta, zenepedagógus méltatta a szobrot, majd Petrovics Emil beszéde következett. A közterületen álló emlékművet többször is ledöntötték. A szobrot – a ledöntéseket követően – előbb a Városgazdálkodási Vállalat (1991-től Probio Településüzemeltetési RT., ma: Probio Zrt.) telephelyére szállították, majd az 1990-es évek közepétől a 2016-os újraavatásáig a Balatonfüredi Helytörténeti Gyűjteményben őrizték. Az eredeti, 1952-ben készült szoborportré a Magyar Állami Operaház galériájában található. Ferencsik János nevét Balatonfüreden utca, valamint emléket az iskola falán tábla is őrzi. Utóbbit eredetileg 1987-ben avatták a Bajcsy-Zsilinszky utcai épület falán, majd 1991-ben került át jelenlegi helyére. 2008-ban a művész egykori Tamás-hegyi nyaralója falán is táblát avattak tiszteletére.

Emlékfa Balatonarácson, a Szent Benedek Gimnázium Balatonfüredi Széchényi Ferenc Tagintézménye udvarán.

Ültetés ideje: 2017. március 2.

Fa faja: platán.

A tábla felirata: „*Arany János / emlékfá*”

Az Arany János születésének 200. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen előbb Bózsvar Dzszenifer 12.R osztályos tanuló mondta el a költő Epilógus című versét, majd Vollein József irodalomtanár beszélt Arany életének meghatározó és érdekes eseményeiről. Az ünnepség végén – a parképítő tanulók közreműködésével,

Fehér Richárd kertépítő szaktanár irányításával – ültették el az emlékfát, egy, a nyári viharban kitört fa helyett a Toldi-trilógia írója tiszteletére. A fa mellett egy emléktáblát is elhelyeztek. Az ünnepségen részt vett az iskola minden tanulója és tanára. Balatonfüreden is egész éven át, a kulturális rendezvények szerves részét alkotják majd az Arany-emlékévhöz kapcsolódó programok. Kiállítás, filmvetítés, tudományos előadás, koncertek és ifjúsági programok várják az érdeklődőket. Az arácsi középiskolán kívül a többi balatonfüredi iskola is megemlékezik az év folyamán Arany Jánosról.

Megjegyzés: a fa kiszáradt, pótlását tervezik.

(Felvételek: szerző.)

* * *

52. oldal: 100 éves a balatoni vitorlázás és

224. oldal: A Balaton-Füredi Yacht Egylet megalakulása

A 1966-ban felavatott emlékműn, majd az 1997-ben avatott tábla alatt elhelyezett horgony (vasmacska) eredetileg egy másik emlékjel része volt, amelyet **1933. augusztus 20-án** avattak fel a Királyi Magyar Yacht Club (KMYC) füredi klubházának (ma: Vitorlás Étterem) udvarán, az I. világháborúban hősi halált halt vitorlázók tiszteletére, egy vöröskő talapzaton betonba ágyazott nagyméretű horgonyt. Erről a „8 Órai Ujság” 1933. augusztus 22. számának 4. oldalán következőképpen számolt be: „**Az ötvenéves KMYC jubiláns ünnepségei Balatonfüreden, augusztus 21.** (Saját tudósítónktól.) Fél évszázados fennállása alkalmából díszes ünnepséget rendezett a Királyi Magyar Yacht Club Balatonfüreden. Délelőtt felavatták a yacht sport háborús halottainak emlékművét a füredi clubház udvarán álló, nagy vörös kőtalapzaton betonba ágyalt óriási vashorgonyt. Ugron Gábor klubcommodore

és dr. Klöss Károly beszédei után Bozmánszky Gáspár* lelkész megáldotta az emlékművet, amelyet a német és osztrák yachtdelegátusok is megkoszorúztak. A zuhogó eső miatt elmaradt a yachtfelvonulás. Délután díszközgyűlés volt, amelyen Ugron elnök üdvözölte a miniszterelnök képviselőjét, dr. Darányi Kálmán államtitkárt, Gyömörey György főispánt, Kelemen Kornél OTT-elnököt és a többi megjelenteket. Viszszatekintő beszéde során lelkesen ünnepelték Andrássy Géza grófot, aki már ötven évvel ezelőtt az első hajótulajdonosok között volt. Kelemen Kornél az OTT nagy aranyérmét nyújtotta, át Ugron Gábornak. Ezüst érmet Iklódi-Szabó János vicekomodore, dr. Klöss Károly vezértitkár és Tóth Lajos titkár, díszoklevelet a sokszoros bajnok, Heinrich Tibor, Heinrich József, dr. Burger Sándor és vitéz Sebők Sándor kaptak. A különböző üdvözlések után dr. Schmidt Ferenc egyetemi tanár, Balatonfüred igazgatósága részéről mondott beszédet, majd ünnepi lakoma után nagyszerű bál következett.”

* Helyesen: Bozmánszky Gyárfás Boldizsár (Tata-Tóváros, 1873. január 4. – Pannonhalma, 1952. március 12.) bencés szerzetes, tanár. Ekkoriban ő látta el a fürdőtelepen a római katolikus lelkész teendőit.

* * *

KIEGÉSZÍTÉSEK A „BALATONFÜREDI ÉLETRAJZI LEXIKON”-HOZ

128-129. oldal:

Latabár Endre énekes színész, színi igazgató, zeneszerző

születés: ~~1812~~ **1811. november 15** ~~16~~.

halál: 1873. július ~~8~~ **10**.

160–161. oldal:

Oroszy Pál földbirtokos, táblabíró.

születés/keresztelés: **Balatonfüred, 1763. december 8.**

232. oldal:

Vaszary Ernő erdőmérnök, fürdőigazgató

születés: ~~Nagyecsk~~ **Kisczenk.**

Vendégek érkezése és báli jelenet
(Illusztrációk a Honderű 1843. és 1844. évi évfolyamából)

Első napi emlékbélyegzéssel ellátott díszhoriték (FDC)
Fotók: Szedlmajer Alex

